Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trung Bắc Tân Văn	Trung Bắc Chủ Nhật	Đàn Bà Mới	Nhật Tân	Phụ Nữ Tân Văn	Khoa Học	Kinh Tế
Một năm. .	6 $ 80	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các hàng tỉnh	»	7. 00	7. 00	6. 00	9. 00	»	6. 00
Các công-sở	»	7. 00	7. 00	7. 00	7. 00	»	»
Sáu tháng. .	3. 00	3. 50	3. 50	3. 25	3. 50	3. 30	6. 00
Ba tháng . .	1. 50	1. 75	1. 75	1. 60	1. 75	1. 65	3. 00
Một tháng. .	0. 50	0. 60	0. 60	0. 55	0. 60	0. 60	1. 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1066

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . 0$12 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Chớp bóng Kim Vân Kiều

(Tiếp theo)

Trước-giả có được tiếp ông quản-lý cái hội đó, là M. Famechon, ông có cho vào xem các chỗ công-xưởng ông đã mở ra ở đây, các tài-liệu ông đã góp nhặt lại, đủ mà làm được những phim sự-tích, những phim lá-chân, những phim khôi-hài, đủ cả các lối phim chớp bóng.

Ông thấy tôi cũng có dự một phần dọn-dẹp trong đám văn-chương, ông có hỏi ý, thì tôi chẳng biết phỏ gì, nhân có tập thảo dịch Kiều, lại đưa ra ông xem.

Ông vừa xem qua, thì ông thích lắm, ông đương làm giờ máy bảo phim Đông-pháp, thì ông bỏ cả lại, mà chuyên xét một cái phim Kim Vân Kiều tôi định mách ông làm này.

Nhân lại có một nhà chuyên-môn nữa là ông Thierry, (đã nhiều lần có lại kiều đăng trong bản-báo) đi theo một phường hát sang đây năm ngoái, cũng là có ý kê-cứu về việc làm chớp bóng bằng các sự-tích Việt-Nam. Ông liền xem vở của tôi rồi ông đọn ngay thành một bộ *scénario*, nghĩa là bày trước những rắc-rối chụp từng hồi từng đoạn chuyện để mà chớp ra.

Hiện bây giờ đã xong cả rồi, chỉ còn kêu lấy máy nhà có tài, lại am hiểu cái tinh-ly của nghề diễn kịch theo lối chân thật của người Âu-châu, để mà đóng các vai trong sự-tích Kim Vân Kiều.

Tôi viết ra mấy bài báo này, là cốt cổ-động về việc ấy. Xin ai là những người nhiệt-thành về việc bổ-cáo cho văn-chương nước nhà, về việc phô-trương cho cả cái thế-giới thích xi-nê ma, biết rằng người Việt-Nam cũng có tư-tưởng, cũng có cảm-tình, cũng biết cái lề-lối làm văn trường-tường, cũng biết mượn một cầu chuyện rất tầm-thường trong một quyển sách cũ của Tàu, mà thêu dệt nên được một tập vận-văn tuyệt bút, mỗi câu, mỗi chữ, khiến cho độc-giả phải ngẫn-ngơ trong hàng giờ, phải gật gù mà chịu rằng « có thể ».

Tôi đã từng thí-nghiệm việc diễn kịch theo lối Tây rồi, tôi cũng đã biết rằng các bậc đồng-chí cùng tôi diễn hai tấn tuồng dịch của *Molière* tiên-sinh tại rạp hát Tây Hà-nội cho người ta xem, không phải là ai có cái hớn-hở khoa-trương một cái tài mới đâu, mà vì tất đã có ai cho cái việc đem nghề mới ấy vào xã-hội mình là một việc bổ-ích cho người Việt-Nam. Nói quả ra thì tự-hồ bây nhiêu ông với tôi, năm kia, năm ngoái, quả-quyết bước lên trên sân khấu, đem cái vẻ mặt bình-nhựt nghiêm-trang đứng-đắn, ra mà cố mua lấy mấy tiếng cười của mấy nghìn người đi coi, dường như cũng hơi biết có chút mặt dạn mày dày, mà thì hành một việc thí-nghiệm. Tuy đạt được mục-đích, nghĩa là đề cho quí-quan ngồi xem nghĩ được rằng : « Ừ kia ! người xứ này cũng biết cảm giác như ta, không phải luyện tập lâu gì mà làm nổi được những trò chơi chúng ta thường cho là những mỹ-nghệ ». Tuy vậy mà không có ai hăm-diện gì ở cái tài năng làm nhọ đó.

Nay tôi lại muốn rủ đồng-nhân làm một việc thí nghiệm như thế nữa, mà kết quả có lẽ lại hay hơn cuộc diễn « Bệnh tưởng » và « Trưởng-giả học làm sang ». Vì nếu chúng ta đóng nổi tích Kim-Vân-Kiều cho khéo, theo các phương-pháp của nghề chớp bóng, là một mỹ-nghệ tối tân trong xã hội Âu-Mỹ, thì trước nữa là chúng ta tỏ được cho người Âu-châu biết rằng không có điều gì mới cho cái sức hiểu của chúng ta cả. Sau nữa nếu chúng ta làm ra được một phim hay, nổi tiếng cho hiệu *Indochine Film*, để cho khách *cinéma* trong thế-giới được ngoạn thường một cuộc vui có thú-vị đặc-biệt, ai nấy phải khen văn-chương, khen tư-tưởng người Việt-Nam, ấy có phải ta cũng làm được một việc quảng-cáo chung cho cả nước ta đỡ với hoàn-cầu, mà nếu sự thí-nghiệm của ta thành hiệu, có phải ta cũng được dự một phần sáng-lập ra một nghề mới cho những kẻ làm nghề diễn-kịch ở xứ ta, nghề ấy đã làm được mấy tay nên giàu có lớn như có một cách nhàn nhã như mới rồi, mà đi đến đâu như sầu như sét, thiên-hạ hoan-nghênh một cách là lùng, như thế mấy người Hoa-kỳ đã nổi danh trong nghề chớp bóng.

Á đông ta cũng đã có một tay đóng xi-nê-ma cực giỏi, là người Nhật-bản *Sessue Haya Kawa*, đến nỗi có hiệu trả tới hàng triệu bạc để thuê đóng một vai chính.

Tuy rằng cái danh-tiếng làm trò *cinéma* thì, cứ theo lý-trống Á-lông ta, cũng không có giá-trị gì. Dân-tộc nào cũng thèm muốn được sinh ra ông Khổng-tử hay là ông *Pasteur*, chứ không ai thiết được sinh ra gã *Charlot* cho lắm. Tuy vậy mà nghiệm ra ngày nay các dân tộc hay lấy hình-thức mà xét nhân-phẩm, xét trình-độ văn-minh một xã-hội, thì tưởng người ta có *Charlot* mình cũng nên có *Charlot*, đừng có để cho thiên-hạ bảo rằng mình không có *Charlot*, tất là mình thiếu mất một cái tư-cách làm người bảy vai với người khác ở trong thế-giới.

Vậy thời nước Pháp có những bậc sao-sáng trong nghề đóng *cinéma* như là *Signoret, Prince, Biscot, Max Linder, R. Creste, M. Lévesque, Suzanne Grandet* ; Mỹ-châu có những bậc như *Charlie Chaplin, Miss Pearl White*, Nhật-bản mới này ra được một vai kép như *Sessue Haya Kawa*, thì Việt-Nam mình cũng phải gây lấy một vài tay khét trong thế-giới chớp bóng, chơi với đời một phen, chứ tội gì mình lại cứ chịu đi vỗ tay khen người ta mãi.

Nghề đóng *cinéma* ngày nay, thành ra một nghề kiếm tiền rất tốt ở trong thiên hạ. Đã được nhiều tiền mà lại còn có một cái danh-giá riêng rất lạ, chúng ta không thể hiểu được. Một tay đóng *cinéma* nổi tiếng như là *Charlie Chaplin*, đi đến đâu kẻ hàng ức triệu con người khoản tiếp, reo mừng đón rước trân-trọng quá thể một ông vua. Thậm chí chúng tôi sang Tây chuyến vừa rồi, nghe thấy nói *Charlot* đi đâu đem cả một tòa thư-ký đi theo, để mở xem những thư-tín người ta gửi đến thăm hỏi, ca tụng, kẻ hàng nghìn phong mỗi ngày, và để viết những thư đáp lại. *Charlot* có tới 20 cô nữ thư-ký, đánh máy chữ; đi đu lịch đâu, đem cả một bầy gia-hạ đó đi, phải vào trọ những lữ-quán rất đắt tiền, rất lớn mới chứa được nổi. Mỗi ngày gã ấy tiếp khách kể đến trăm người, mà nhiều kẻ hết sức luồn-lọt để vào thừa cái dung-nhan quí-báu của gã cũng không được. Tiền của bọn ấy có hàng ức triệu.

Người Việt-Nam ta doanh-nghiệp rất khó khăn, về đường công thương, thực nghiệp thật là thua thiệt, thì trường những nghề gì là nghề dễ kiếm tiền thiên hạ, cũng nên đem bá-cáo cho bao nhiêu kẻ có khiếu tự nhiên bất-chước đó mà làm, lấy cũng là một cách giúp đồng chủng trong buổi tranh-cạnh khó-khăn này.

Hễ chúng ta làm nổi được tích Kim-Vân-Kiều cho hay cho khéo thì sau này không thiếu gì người có tài chuyên vào cái mỹ-nghệ này.

Đến kỳ sau tôi xin bày cách chỉnh đốn một hội thí nghiệm làm tuồng chớp bóng này, và nói rõ những thể thức vào hội thế nào, để các bậc tài tử Việt-Nam có giúp cuộc này cho thành-hiệu, để bề-ảo cho văn-hóa Việt Nam, và để có gây cho nhà làm tuồng nước Nam một nghề mới.

(Còn nữa) N. V. V.

Một việc sáng-kiến tuyệt-kỳ

Trong các việc mới sáng-kiến ở thời buổi ngày nay, thì việc thân-điện nhất có lẽ là cái máy vô tuyến điện-thoại. Từ ngày vô-tuyến điện-thoại đã thành công, thì trăm nghìn người ngồi xa mỗi người một nơi, mà cũng có thể nghe được lời nói, giọng hát, tiếng đàn ở một sở Vô-tuyến nào phát hành ra. Ấy cũng nhờ về vô-tuyến điện-thoại mà mới đây một nghìn nhà kỹ-sư hội-nghị ở New-York, và năm trăm nhà kỹ sư hội-nghị ở Chicago, chẳng những là người nầy nói người kia nghe được, mà lại còn có thể bàn bạc với nhau, như thể nghìn rưỡi người ấy cùng ngồi một nơi mà nghị luận vậy.

Nhưng các nhà báo học sáng kiến được đến thế, nào đã lấy làm phỉ chí đâu.

Hiện nay tại các nhà thí nghiệm khoa học nước Pháp, nước Ý, nước Anh, nước Mỹ đương kế cứu cái cách làm cho người ta chẳng những nghe xa nhau nghe được tiếng nói của nhau mà thôi, nhưng lại còn có thể trông được cả hình ảnh của nhau như diện đối diện với nhau nữa. Nghe đâu công việc ấy kẻ cũng đã sắp đến ngày thành công. Mới rồi một nhà báo-sĩ nước Pháp có nói với một nhà báo rằng : « Các sở thí-nghiệm đã gây được nhiều thiện-quả. Chẳng bao lâu nữa, mà ở các nhà hát bội, các nhà diễn-thuyết, các nhà đàn nhạc có thể mắc máy vô-tuyến-điện, khiến cho ai nấy cứ ngồi ở nhà mà cũng có thể nghe được đàn ngọt hát hay, mục-kích được điệu múa bộ hát nữa. » Như vậy thì sau này, bốn bể đều mênh mông, năm châu đều tỏ tất, nhưng người ta chỉ dùng máy vô-tuyến-điện ấy, là lắc nào cũng như diện đối diện với nhau trong một nhà. Kỳ-diệu thay !

VĂN UYỂN

Vịnh cô Ngô thị Quyên

Nhiệt thành công-ích bấy lâu nay,
Trong đám hồng-quần đã mấy tay,
Thay mặt mẹ người khi dạy dỗ,
Tình hòn con nước lúc thơ ngây.
Mong mầm Hồng mở muôn cành đẹp
Để trẻ tiên chơi một gốc đầy,
Chẳng nỡ vườn nay sau lắm quả,
Người ăn quả nhớ kẻ trồng cây.

Vịnh cô Lương-thị-Hiền

Khen cho cô cũng bậc tài hoa,
Á Tạ nàng Ban cũng thế a,
Góp với làng văn ba tấc bút.
Vịnh tuy đàn trẻ một bài ca.
Tơ lòng quyến luyến cùng dân nước,
Nhời điệu thanh tao sẵn thói nhà,
Nữ-học ngày nay đương tiến bộ,
Tạo dân nức tiếng khách quần thoa.

Phú-thọ Sơn-đinh
Nguyễn-đình-Hịch

Cảm hoài

Càng nghĩ như không khéo dễ cảm hoài,
Cái duyên văn tự luống đeo đai.
Nửa ngòi bút ngẫng lòng thơ rối,
Vài tập văn suông giấc mộng dài.
Non-nước nghìn trùng ngất mỏ mắt,
Hiền trung hai chữ vẫn hồn mai.
Tuổi xuân hễm đối hai mươi lẻ,
Con tạo ghen chi chữ sắc tài !

Canh mật nghĩ thói đời

Canh mật nghĩ buồn nghĩ chuyện chơi,
Nghĩ gần thôi lại nghĩ xa-xôi.
Nhân tình vô số người đen bạc,
Thế sự bao lá nỗi khát khoi,
Mặt sắt đen si còn vẫn vẻo,
Hơi đồng tanh ngất cũng mê tơi.
Còn bao nhiêu sự lăng nhăng nữa,
Nghĩ gớm ghê cho cái thói đời.

Canh hai xem sách

Canh hai trần trọc ngủ không yên,
Dở sách xem chơi để giải phiền.
Trang hiền điểm tô, non chửa nhạt,
Sắc tài nức nở tiếng còn đèn.
Bại thành bất quá ba hàng mực,
Kim cổ soi chung một bóng đèn.
Tỉnh cảm chứa chan, lòng bứt ngất,
Canh hai trần trọc ngủ không yên.

Hưng-hóa, Trúc-đình.

HÀI ĐÀM

Sửa lại truyện Kiều

Hà-thành ta mới có một ông thánh Kiều, ông có tính khăng-khái, vẫn so-sánh với các bậc thượng-lưu nhân-vật trong truyện Kiều, tự nhận mình là « *Nam Tư-Hải* ».

Một hôm tối trời, ông Gang cùng đi với ông bạn, gặp người dân-bầu-bì con đi xe ô ga về, dưới chân xe có cái va-ly, bị mọi đứa « *Bại Khuyên-Ưng* » cướp lấy ở chợ. Ông tức khắc đuổi bắt bộ, vừa đuổi vừa nói :

« *Anh-hùng tiếng đã gọi rằng,*
« *Giữa đường thấy sự bất-bằng mà* [thứ 1....»

Chẳng ngờ đứa « *Bại Khuyên-Ưng* » kia chạy tụt vào ngõ tối. Ông nom thấy tối, liền lái lại không đuổi nữa. Khi ông bạn tới nơi, vỗ vai bảo rằng :

— Câu Kiều ông đọc vừa rồi, nên sửa lại một chữ.

— Chữ gì ?

Ông bạn ngâm giọng mà ngâm rằng :

« *Anh-hùng tiếng đã gọi rằng,*
« *Giữa đường thấy sự bất-bằng mà* [thôi 1....»

Bi đình, Nguyễn-văn-Tôi

Tự do diễn đàn

Một cái tình cảnh đáng thương cho các nhà nông-gia

Bản quán tiếp được bài này, vậy cứ ý nguyện-văn đăng báo :

Từ xưa đến nay cái thiên tai lưu-hành ở trên mặt quả địa-cầu không có một dân-tộc nào là không gặp phải. Dân thời phải nắng chang chang hàng sân bẫy năm giời, dân thời bị lụt mông mênh đến tám chín năm liền ; dân thời phải hoàng-trùng sinh ra ăn mất cần lúa. Như nước ta là một xứ nông-quốc chăm nghề làm ruộng, trong một năm, làm việc gì cũng trông về vụ lúa ; cho nên thóc gạo ở nước ta là huyết-mạch của dân, cũng như lúa miền là thực-phẩm cốt yếu của người Âu châu vậy. Bất mong mà gặp phải cái thiên-tai hại về mùa lúa, thời thật là một cái khổ to cho dân lắm.

Vụ chiêm năm nay, các nhà nông-gia ở xứ ta bị hại về một trận mưa rông rã ba bốn ngày đêm mới rồi, thiệt là gớm ghê ! Bi-nhân đã từng được nghe nói ở trên các báo-chương, song chưa được mục-kích cái thảm-trạng ra thế nào. Nếu cứ ngồi ở trong cửa sổ hé mành cánh sáo mà trông ra thời chỉ thấy những nam thanh nữ tú dắt nhau đi từng cặp chuyện trò vui vẻ mà có bước chân ra đi nữa, cũng chẳng qua chỉ quanh co ở trong chỗ thị-thành, hoặc là phồn-hoa đô-hội, chỗ nào vẫn ca-lâu, chỗ kia vẫn tửu-quán, chẳng thấy gì là lọt lọt cả, còn biết đâu đến cái cảnh tiêu tụy ở chốn thôn quê. Bi-nhân mới nhất thiết về nhà quê thăm nhà, xem cái nhẹn-tình về sự thật hại vụ lúa chiêm năm nay thế nào.

Ra đến ga đã gặp thấy nhiều người nhà quê đang xôn xao về sự mất lúa ; người nào người ấy, trông có vẻ ái ngại. Bi-nhân mới hỏi thăm qua, thì nói rằng : « Khốn nạn ! ở các miền nhà quê chúng tôi lúa chín chưa kịp gặt được bao nhiêu, bị giời mưa lúa ngập mất cả ». Khi lên xe lửa ngồi trông ra hai bên, suốt từ Hanoi đến Phả-lý chỉ thấy tinh một màu nước trắng xóa. Cánh đồng nào cũng thấy trẻ giá lớn bé dắt nhau ra đồng, kẻ đi thuyền, người đi mảng lênh đênh ở trên mặt nước. Tìm đến ruộng mình, trông thấy lúa nằm chìm dưới nước, vội vàng nhảy xuống lặn hụp với vát lấy, được nắm nào lại gọi lên bỏ vào thuyền, mặt mũi nhễ nhại những nước mưa hòa lẫn nước mắt. Được một lúc nghe thấy rét, lại trèo vội lên thuyền để cho đỡ rét rồi lại nhảy xuống, vì bỏ thì không đành lòng, tiếc cái công khó nhọc bấy lâu giống cấy đến ngày ăn quả, không lẽ ngồi ở nhà chịu cho lúa thối, thì lấy gì mà ăn ; lại còn lo nợ nần, đồng đồng đồng gọi. Nên phải cố công với lấy được bông nào hay bông ấy, hoặc may có cứu vớt được ít nhiều để đỡ con đỏ cho đến sau này. Nhưng khốn nạn thay ! tưởng với cố ngày như thế may chỉ đủ ăn, hầu nào xảy bữa ấy, còn trông gì để dành về sau được ! Thương hại thay ! miệng ăn để đến tận miệng, mà công giời lại đẹp đỏ. Có nhiều nơi lúa đã đâm mộng và lại thối mất nhiều. Những cánh đồng ngô, khoai, bông, đậu, cũng bị nước ứ lại tiêu không kịp, cây nào cao thì cũng không thấy phất-phơ, cây nào thấp thì ngập nặng, theo dòng nước biển, để cho dân cả nhờn nhơ. Đứng mà trông, tưởng không có ai là chẳng ngậm ngùi ngao ngán ! Lại khốn thay ! cái thiên-tai lưu-hành lớp này, dân dâu cũng thế, ai nấy cũng cần đi với lấy cần mình, các nhà cấy nhiều lại không thuê được thợ gặt, nên lại càng thiệt hại mất nhiều. Kem ra trong các làng, nhà nào cũng để gặt được ít nhiều trước khi mưa, nhưng cũng chưa kịp phơi ; mấy hôm nay giời đã hơi tạnh nắng, mới đỗ ra phơi, thì thấy lúa đã đâm mộng nhe ra cả. Thuyền thoáng lại còn thấy giời mưa lác đác, không hiết để thôi chưa hay lại còn đổ nước xuống nữa hiết đâu ! Nói phỏng vụ lúa chiêm này có lẽ 10 phần tổn hại mất đến 4, 5 phần, thiệt là cảnh đáng cơn của nhà.

Than ôi ! ông giời kia ác nghiệt chi thế ! Tiền dân nay có tội lỗi gì, mà bỗng dưng khiến cái tai nạn bất kỳ đỏ xuống sầm sập, các nhà nông gia thiệt hại hiết là dường nào ! Suốt trong một năm, chân lấm tay bùn, trông về vụ lúa, mà bỗng dưng công khó-nhọc bấy lâu hóa ra công rẹ-tràng ; thiệt đáng thương thay !

Lại còn ngay cho các nhà nông-gia về vụ mùa nay nữa, vì có nhiều nơi mạ mùa đã xuống đất rồi, thời cũng theo lúa chiêm đi đời.

Hiện nay Nhà-nước đã hiểu thấu cái tình khổ của dân, đã sức cho dân nào có công phải khai xem vụ lúa nay mất là bao nhiêu.

Ước-ao rằng vụ thuế này, Nhà-nước sẽ đề lòng thương dân cách nào, thời dân dám được mong có vô cùng. Và lại mong rằng nhờ các bậc cao minh quân-tử và các ông đại-biểu, sẽ đồng ý nói với quan trên, xin Nhà-nước tìm phương kế nào mà chước lượng cho dân, thời dân cũng được phần nào. Bi-nhân nay học thiển tài sơ, nhời nhê còn nông nổi, ý kiến còn hẹp hòi, dám đâu lạm bàn đến việc đó. Song vì cảm tình đối với đồng bào, có mấy lời bày tỏ ra đây, mong rằng khỏi mang tiếng mùa rìu qua mặt thợ là xong. Còn sự châm chước cho dân phần nào, là của nhờ Nhà-nước, bi-nhân dám đâu mong tưởng hão-huyền.

Trộm nghĩ : chính sự trong một nước cũng như trong một nhà ; trong một gia đình nào gặp lúc làm ăn thịnh vượng, buôn bán phát tài nào định khởi ra những công kia việc nọ, xây sang đắp đẩy đều được tiện tới, có về trang hoàng, không may gặp lúc rủi ro chiêm mất mùa hỏng, bán buôn ế-ẩm, đành cũng phải hoãn tiêu pha, nghỉ công việc trong ít lâu, để mà tìm cách chấn hưng khôi phục.

Của Nhà-nước tức là của dân, trong một năm Nhà nước trù tính làm việc gì, nào khơi sông, đắp đê, mở trường học lập nhà thương cùng sửa sang các việc công ích, cũng chẳng qua là lấy của dân mà làm việc cho dân. Bảo dân rằng giảm thuế đi, thời không khỏi đến nỗi tổn thương, còn lấy dân mở mang việc công ích ; nhất thiết bắt dân phải nộp đủ trong một trật, thời tiết dân nỗi lòng than thở, tình dân ngặt nghèo khó chay ; cho dân phá trưng, thời vụ chiêm này để hại rồi, mà cái cơ vụ mùa, mỹ muối để hại mất ít nhiều, tháng mười này để chẩn dân ; không may mà chiêm mất mùa lại hỏng, thời dân lại càng khổ hơn. Ba cái vấn đề lấy thiệt là khó giải quyết. Song cứ cái hiện tình của cấp cho dân, bi-nhân xin thiển nghĩ : một là trong ba hay bốn tháng, xin Nhà-nước giảm đi cho dân một tháng ; hai là trong ba hay bốn tháng ấy, xin Nhà-nước hãy thu lấy hai hay là ba tháng, còn một tháng xin cho dân thư đến vụ tháng mười, nếu chẳng may được thuận tiện, hay là đến vụ tháng năm sang năm, Nhà-nước sẽ bắt đầu nộp cả.

Còn các công việc Nhà nước định mở mang cho dân, không may gặp phải buổi nghèo nghịt như thế này xem việc gì nên đình hoãn, xin Nhà-nước hãy tạm đình lại ít lâu sẽ thi hành ; mà nếu có thi hành, thời xin hãy tạm trích lấy cái số tiền dự bị trong mỗi hạt để mà chi tiêu. Lại xin Nhà-nước mở cuộc lạc quyên để lấy tiền mà trợ cấp cho những dân bị nạn ; khuyến khích các nhà phú gia, trên là quan, dưới là dân, nên vị nghĩa đồng bào,

mà bỏ ra ít nhiều để cứu giúp nhau trong lúc eo hẹp. Nếu ai có lòng, xin

Cuộc công-thải đang mở VIỆC HANOI | Thi bằng tú-tài bản xứ và bằng | Nguoch quan lại. Quan Thống-sứ

mà bỏ ra ít nhiều để cứu giúp nhau trong lúc sa cơ hội, Nếu ai có lòng, xin Nhà nước cấp cho phẩm hàm cao thấp, hay là thưởng lục, tùy theo số quyên nhiều ít, để cho ai nấy đều nức lòng.

Trong những cách nói trên này, nếu Nhà-nước chuẩn cho cách nào tưởng cũng có thể cứu cấp cho dân được lắm vậy.

Đó cũng là cái ý-kiến hợp bởi của bi-nhân, biết đến đâu xin nói đến đấy, còn Nhà-nước thời g dân phải nào, thời đã được nhờ phần ấy. Sau này còn nhớ ở các bậc cao minh quân-tử, và các ông đại-biểu, không tức này nên đem rải tai học yêm bác, ý kiến cao xa, thay mặt cả một đoàn dân con nhà Hồng-lạc, mà thương lượng với Nhà nước, để cho dân được nhờ, thời bi-nhân rất lấy làm khẩn phục, và xin vị đồng bào cảm tạ vô cùng.

Phạm-lục Ng-xuân-Khải

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 9 Juin 1923

Pháp đối với Đức

Quan Poincaré tiếp các bộ tại các bộ đồng cả Nguyên Hội ngại-viện rằng hễ nước Đức không thời việc kháng cự lại một cách thụ-động như ngày nay thì nước Pháp và nước Bỉ không có xét những lời của nước Đức bảo.

Ý đối với nước

Quan thủ-tướng nước Ý có công-bố tại Nghị-viện ngại-viện rằng nước Đức có thể nộp được bồi khoản, mà nước Đức phải nộp bồi khoản là mong rằng nước Đức nó thời đừng kháng lại một cách tụ-động như bây giờ nữa.

Paris, ngày 10 Juin 1923

Việc nước Sảo

Tin Sofia. — Các quan võ về chánh đảng phái đối chánh-phủ đã đánh đổ chánh-phủ và tổng quan các quan thượng-thơ. M. Jack-ff đã thương lớn nội các mới, là người rất lòng thiện hòa-nghị.

Việc trong bọt trú binh

Tại Dortmund đã xảy ra việc đánh lộn nhau, mấy người tử-sĩa được gần mất hai viên quân Pháp.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux: ngày 9 và 10 Juin 1923

Hội đồng các quan đại sứ với nước Đức

Quan Poincaré đã nói trường hội-đồng các quan đại sứ để kỳ bức thư bá-cáo cho chính-phủ Berlin biết rằng việc Đông-minh kiểm duyệt về đường binh-vụ và bằng không tại nước Đức nay lại lập lại như trước. Trong bức thư ấy lại nói đến những nỗi khó khăn của các quan thanh-tra về hội-đồng Đồng minh, mà hội-đồng các quan đại-sứ đã bao phen tỏ tình bất bình cũng chẳng thấy công hiệu.

Các báo đối với việc nước Đức xin điều-đình

Các báo nước Pháp đồng thanh nói rằng trong bức thư của nước Đức không có nói đến việc nước Đức xin thôi không kháng-cự lại công cuộc của các quan tra-binh, chỉ một điều ấy cũng đủ làm cho lời nước trước bản không ưng thuận được. Lại việc nước Đức không nói rõ tổng-công bồi khoản phải nộp là bao nhiêu, lại là một cái lẽ không ưng được nữa. Lại việc xin cho một hội đồng quốc-tế đi thẩ cho hội-đồng bồi-thường là một hội-đồng đã tỏ hòa-nghị Versailles đã ra, tự là một điều vô-lý. Sau chung, những khoản báo-chương của nước Đức nói, toàn là những khoản ở trong tay nước Đức cầm, như vậy không có thể gọi là của bảo-chương được.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Công việc của hội đồ g giảng hòa Đông-âu không được nhanh nhẹn lắm, song các phái-bộ Đồng-minh đã bàn về việc rút quan ở Constantinople, ở Tchanak, và ở Gallipoli về.

Các phái-bộ cũng có điều bình về việc hoàn lại các trái-khoản. Ismet pacha có ý xin với các phái-bộ ưng thuận cái ý-kiến của nước Thổ. Buổi sáng đại-tướng Pellé có tiếp quan đại-sứ nước Giác-hoàng tại Berne. Đại tướng có bàn với ngài về cái vấn đề quan hệ đến những điều theo đạo Thiên-chúa tại Đông-âu.

Núi Vésuve lại phun lửa

Núi Vésuve (nước Ý) lại phun lửa. *Ở nước nào có nhiều miệng núi lửa, phun lửa chảy ra nhiều lắm.*

Việc trong hạt trú binh

Hiện *lương* đặt một đường bằng-không từ Herce đến Paris dùng toàn người Pháp cả.

Cuộc công-thải Đông-pháp

Cuộc rút số lần thứ V

Trong số báo ngày 1er Juin, bản-quán đã đăng các số những số trúng giải trong cuộc rút số rồi, nay tiếp nên theo *Quan-báo* mới đăng lại nhưng sau này thì m i khỏi lầm lẫn được.

Số 10.508 được 10.000 đồng
Số 64.196 được 1 000 đồng

Mười bạn số sau này mỗi số được 500 đồng.

21 960	51.015	66.065	
37.540	51.462	77.845	
39.798	56.918	92.688	
48.185	62.788	122.960	

Mỗi số sau này được 100 đồng.

8	19.235	36.325	48.860
52	19 411	36.404	49.071
145	19.446	36 574	49 080
627	19.492	36.600	49.227
710	19 560	36.672	49 245
711	19.724	36 78	49.402
716	19.750	36.807	49.537
954	19 955	36.860	49.540
1.038	20.116	36.942	49.850
1.236	20.157	37.060	50.021
1.384	20.7 1	37.115	50.095
1 405	20 818	37 309	50 401
1 432	20.893	37.531	50 432
1.573	20.974	37.543	50 459
1.709	21.354	37.715	50.528
2.010	21.422		50 545
2.018	21.617	37 732	50 860
2.034	21 830	37.819	50.921
2.27	21 973	37 895	50.953
2.578	22.123	38.200	50.940
2 853	22.614	38.367	51.006
2.965	22.731	38.429	51.188
3.000	22 892	38.488	51.316
3.202	23.005	38.617	51.414
3.190	23.223	38 655	51 489
3.349	23.408	38.660	5. 572
3 643	23 600	38.724	51.653
3.719	23 81	38.732	51.622
3.838	23 891	38.835	51.631
3.923	24 189	39.110	51 852
4.042	24.246	39.145	51.940
4 105	24 604	39.400	51 954
4.256	24.702	39.509	51 977
4.237	24.107	39 512	52 234
4.424	24.757	39.661	52.288
4.443	24 847	39 9 9	52.341
5.200	24.855	39.703	52.37
5.260	25.296	39 813	52.618
5.509	25 342	39.9 0	52.665
5.7 5	25.402	39.921	52.719
5 7.2	25.407	40.136	52.869
5.779	25.633	40.400	52.913
5.869	25.768	40.487	52.937
5.942	25.821	40.5 9	53.103
6.244	26.. 5	40.350	53.103
6.549	26 161	41 022	53.187
6.8.8	26.189	41 046	53.281
7.041	26 334	41.068	53.309
7.407	26.5 9	41 252	53.310
7.564	25.. 98	41.3 6	53.311
7.991	26 624	41.369	53 333
8 155	27.004	41.614	53..74
8 271	27.163	41.6 5	53 540
8 315	27 226	41.669	53.750
8 507	27 299	42 049	53.852
9.099	27 .39	42.107	53 9 0
9.536	27 845	42.212	54 171
9 80	27.489	42.2 4	54 186
9.921	27.497	42.266	54.229
10 008	27 657	42.840	54.272
10 091	27.695	42.889	54.316
10 390	27.843	42.995	54.397
10.493	28.184	43 129	54.419
10.539	28.188	43.323	54.524
10 889	28.320	43.460	54.548
10.972	25.329	43.522	54.562
11 017	28.478	43 642	54.671
11.062	25.686	43 698	54 781
11.079	28.840	43.717	54.79
11.311	28.980	43.725	55.388
11 382	2..248	43.777	55.477
11 682	29 .65	43 872	55 543
11 730	29.557	44.036	55.618
12 326	30.024	44.165	55.846
12 843	3 .049	44.215	55 924
12.787	3 1.2	44.318	56.117
12 821	30.178	44.429	56.186
13.014	3 .420	44.8 6	56.233
13 187	31.094	44.871	56 264
13.614	31.141	44 891	56 501
13.623	31.141	44.919	56 512
13 917	31.208	45 0 0	56 543
14 .41	31.2 2	45.098	56 568
14 224	3 .4 0	45.253	56.714
14.292	31.6 7	45.340	56.789
14 314	31.7 5	45.39	56.847
14 3 9	3 .955	45.668	56 938
14.37o	32.. 2	45.706	56 964
14.754	32.. 8	45 818	57.045
14.917	32.974	45 820	57.138
14 9 9	33 079	46.010	57.3 8
14 9 4	33 243	46.0.4	57.370
15.307	33.489	45.084	57.440
15.348	33 5 6	46 184	57.732
15.493	33.724	46.343	57.892
15.591	33.881	46.629	57.875
15.977	34.348	46.737	57.923
15.991	34.4.4	46.778	58.094
16.004	31.526	46.812	58.141
16.651	34.731	46.84	58.157
16.899	31.756	47.029	58.314
17.000	34.781	47 057	58.501
17.023	34.829	47.243	58.873
17.115	31.963	47.374	59.130
17.674	3 .2 6	47.404	59.343
17.708	35.382	47.430	59.558
17.884	35.428	47.509	59 699
17.978	35.883	47.564	59 732
18.018	35.940	47.748	59.835
18.206	3 .9 6	48.1 3	59.931
18.266	35.967	48.364	59.997
18.278	35.97	48.417	60.176
18.503	36.09	48.443	60.230
18.545	36.100	48 446	60.349
18.937	36 60	48.488	60 474
19 013	36.219	48.735	60 593
19.025	36.306	48.803	60 6 6

(*Còn nữa*)

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 11 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 05

Tin tàu. — Tàu *Odessa* tới Saigon ngày 1er Juin 1923.

Tàu *Porthos* tới Pénang ngày 9 Juin 1923, hồi 10 giờ sáng.

Tàu biển giao-thông với Pháp. — Tàu *Auriany* mang thư sang Pháp chừng ngày 16 Juin này ở Hải-phòng sẽ chạy đi Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 15 Juin, chuyến xe hỏa 20 giờ 7 phút.

— Hãng tàu biển Messageries maritimes vừa mới bá cáo rằng chuyến tàu *Armand Béhic* ở Marseille chạy sang Đông-Pháp ngày 5 Juillet thì nay bãi đi. Nhưng bà v.o tàu ấy thì tàu *André-Lebon* lượt ở Marseille đi ngày 13 Juillet sẽ ghé tại Haiphong và tàu *Chambord* lượt ở Yokohama trở về ngày 11 Août cũng ghé tại Haiphong.

Tin đường sá. — Quan Khâm-sứ Trung-kỳ có điện rằng đường thuộc-địa số 8 bị mưa ngập, chưa biết bao giờ mới đi được.

Tin Bắc-giang. — Đường Lục-nam đi Phả-lại đi Chũ, đi Mai-xu đều bị ngập lụt xe được về cầu đò và đường đất.

Tin Hưng-yên. — Đường đi Bắc-Ninh-Hưng-yên chưa tại rồi.

Đường Bắc-yên-thành không đi được.

Tin Quảng-yên. — Ở miền Pho-bechê thì hai không biết đâu mà kể, cơn bão tung gỗ mỗi nhà mất đến 50 hoặc 100 mảnh. Tại Đam Baon nhiều nhà bị trôi mất. Không chết ai cả.

Những người già cả ở Pou-ba-che nói rằng bão giờ mới thấy thế nước to như thế là một. Nước lên đến cả cầu mới cao 11 thước 70)

AI MUỐN GIẢI TRÍ

Là nên đến coi chớp bóng tại rạp Palace. Coi gì nhà hãng, thú hãng, cái tấn hài kịch LA MONTÉE DU PASSÉ, do những tay tài-tử rất giỏi diễn một cách rất tài-tình nữa.

Còn gì hay bằng phim LE ROI DU CIRQUE, cứ mỗi hồi mỗi thêm hay.

Những cuộc vui như thế, ta còn đợi chi, chẳng đến mà thưởng giám.

Rượu Sâm-tô. — Chiều hôm qua hồi 6 giờ, quan Thống-lãnh lê trước Sâm-tô trọng tâm. Chẳng ai ngờ gặp trời mưa nên phải hoãn lại, mấy hôm sau lại mưa luôn, ai cũng sợ rằng cuộc rước này lại không thành, thế mà chiều hôm qua trời tạnh ráo mát mẻ, lại không cần bức như mọi lần, cho nên cuộc rước đã được thập phần hoàn-toàn.

Trên đường hôm qua lịch sự các trang sương cũng cắm phất thoải-tha nên cảnh tranh-hoành và tiếng người đông vui mọi nẻo.

Mới lúc 5 giờ mà người đi xem đã chật như nêm rồi. Đứng trên gác các nhà mà nhìn xuống thì như thể là các sóng người vậy. Mãi đến 7 giờ rồi mới tan hợp, người đó ra về các nẻo ấn ào như nước chảy.

Xe hỏa đi đêm. — Kể từ ngày 15 Juin trở đi, mỗi tuần lễ, đường Hanoi Hải-phòng sẽ có một chuyến xe chạy đêm.

Cứ ngày thứ năm thì ở Hà-nội chạy vào lúc 20 giờ và 5 giờ 12 sáng hôm sau đến Bến-thủy, ngày thứ hai thì ở Bến-thủy chạy ra lúc 20 giờ 40 và 5 giờ 57 sáng hôm sau đến Hanoi.

Chuyến chạy ra hay chạy vào thì cũng chỉ dừng ở các ga sau này là: Hanoi, Phủ-lý, Nam-định, Ninh-bình, Thanh-hóa, Thi-long, Hoàng-mai, Phú-diễn, Vinh, Bến-thủy.

Hội-chợ Hanoi. — Trong kỳ hội-đồng ngày 8 vừa rồi, Hội-đồng Hội-chợ đã định rằng cuộc Hội-chợ Hanoi sẽ mở từ ngày 2 đến 16 Décembre 1923 và bắt đầu cho thuê các gian hàng từ ngày 1er Juillet 1923 trở đi.

Cải chính. — Trong mục « Hội-chợ Hanoi » đăng ở số báo thứ bảy vừa rồi, có một câu điện là : Đồ mỹ-nghệ *bằng sứ*. bằng than, bằng đồng, v. v. Vậy xin đổi lại là : « Đồ mỹ-nghệ bằng than, bằng đồng làm ở bản xứ ».

Muốn bán một cái xe moto hiệu Alcyon 2 mã-lực rưỡi chạy còn tốt lắm. Xin hỏi số nhà 27 phố hàng Trống, từ 11 giờ đến 14 giờ và 17 giờ đến 19 giờ. 3003

Thi bằng tú-tài bản xứ và bằng tú-tài Tây. — Sáng hôm nay đã bắt đầu thi bằng tú-tài bản xứ và bằng tú tài Tây tại trường Trung-học.

Bài luận Pháp-văn trong kỳ thi bằng tú-tài bản xứ như sau này :

Bài thứ nhất

Expliquez et commentez ces vers d'Alfred de Musset sur La Fontaine.

Molière l'a prédit et j'en suis convaincu :

Bien des choses auront vécu
Que nos enfants liront encore.
Ce que le Bonhomme a conté
Fleur de sagesse et de gaieté.

Bài thứ hai

Un jeune Français, récemment arrivé en Indochine, est devenu votre ami. Vous vous efforcez de l'initier à tout ce qui fait la valeur et le charme de la vie annamite : mœurs, traditions séculaires, art et travail.

Kỳ thi này cả thảy có 16 thí sinh.

Kỳ thi bằng tú tài Tây thì các đầu bài như sau này :

Triết học

1. De quelle façon peut-on dire que nos sens sont infaillibles ?

2. Quelles sont les qualités requises pour bien observer ?

D'où vient que nous avons les devoirs envers les animaux et quels sont ces devoirs ?

Luận Pháp-văn

1. La France suivant un mot célèbre de Michelet, est une personne. Sous quel trait vous représentez-vous cette grande personne morale qu'est la France ?

2. Commentez ces paroles de Pasteur dans un discours adressé aux étudiants de l'Université d'Edimbourg : « Du plus loin qu'il me souvienne de ma vie d'homme, je ne crois pas avoir abordé jamais un étudiant sans lui dire : Travaille et persévère, le travail amuse vraiment et seul il profite à l'homme, au citoyen, à la patrie.

3. Beaumarchais faisant la critique de la tragédie classique au profit du drame moderne disait : « Que me font à moi, sujet paisible d'un état monarchique au 18e siècle les révolutions d'Athènes de le Rome ? Quel véritable interêt puis-je prendre à la mort d'un tyran du Péloponèse au sacrifice d'une jeune princesse en Aulide ? Il n'y a dans tout cela rien qui vaut pour moi, aucune moralité qui me conserve. » Vous vous demanderez en faisant appel à des exemples pris dans le théâtre de Corneille et de Racine si les chefs d'œuvre de la tragédie classique ne renferment pas une source permanente d'interêt et des enseignements de morale universelle dont on puisse profiter dans tous les temps et sous tous les régimes ».

Có 56 nam thí-sinh và 8 nữ thí-sinh

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0$80 một quyển

Thi bằng Tiểu-học tây. — Sáng hôm nay đã bắt đầu thi bằng Tiểu-học tây (Brevet élémentaire) Số học-sinh ứng-thí bên nam-ban được 344 người và bên nữ-ban 48 người. Nam ban thi tại trường Cao-đẳng và nữ ban tại trường Nữ-học tây.

Bài luận Pháp-văn của hai ban làm chung như sau này :

Quels personnages des pièces de Corneille connaissez-vous ?

Essayez de les caractériser. Quels sont ceux que vous préférez et pourquoi ?

Trường Nữ-học phố Hàm-long. — Trong dịp phát phần thưởng vừa rồi, trường Nữ-học phố Hàm-long có nhận được tiền và sách của các nhà bảo-tâm có tên sau này gửi cho :

Société des Distilleries de l'Indochine 10p ; Société fermière de l'Indochine, 1 quyển sách ; Manufacture des Tabacs, hai quyển ; Hiệu Gô đa 50 francs ; Hiệu Denis Frères, 20p ; Hiệu Chassagne, một quyển ; Quan Tổng-đốc Hà-đông 15 p ; M. Aviet thêu khoản 10 p ; Báo Trung-Bắc-tân-văn, 58 quyển ; Bùi Khai-hóa, 30 quyển ; M. Ng-hữu-Thu 6 p ; Hiệu Quảng-hưng-long 5 p ; M. Boudet, 1 quyển ; M. Trần-thọ Huy 5 p ; Quan Tổng-đốc Bắc-ninh 5 p ; M. Đỗ-đức-Vân, 5 p ; Nhà piêm. 4 quyển ; Banque de l'Indochine, 15 p ; Mme Eminente, 100 f. ; Société des Tuileries de l'Indochine, 1 quyển ; Quan tuần Phúc-yên, 3 p ; M. Bùi huy-Tín, 5 p ; Quan Tuần Hưng-yên, 5 p ; Quan Tuần Thái-bình, 5 p ; M. Tạ đức-Hào 3 p ; Hiệu Phúc-diệp 2 quyển ; Hiệu Hưng-ký, 1 quyển ; M. Bạch-thái-Bưởi, 1 quyển ; M. Mạc-đình-Tư, 1 quyển ; Viễn-đô pg lin quán, 2 quyển ; Chambre de Commerce 1 quyển ; Mme Bigliot 2 q yển.

Ngạch quan lại. — Quan Thống-sứ đã đặt một hội đồng có quan chánh Công-sứ Forsans tỉnh Hà-nam làm chánh hội-đồng, quan phó Công-sứ Gigon-Papin tỉnh Phúc-yên và M. Ng-bá-Tiệp trí-phụ Hoài-đức (Hà-đông) làm hội viên, khi nào có giấy quan chánh hội-đồng mời thì sẽ họp tại phủ Thống-sứ để xét về việc bãi dịch M. Đỗ-xuân-Mẫn, trí chánh Tiên-yên (Hải ninh) vì bất lực.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng riêng người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

6 3662

Ai-tin. — Ông Nguyễn-Sán, thanh-tá tòa Sứ Phú-thọ phải yếu hơn một tháng nay về phục thuốc tại Hanoi đã khá mà nay lại chợt có tin ông đã mệnh-chung đêm hôm mồng ba tây tại biệt-thự ở phố hàng Đậu Hanoi.

Anh em thân hãng, ai nghe tin cũng phải nào ngán xót thương, vì tâm tính thời ông là người có tính tình hòa-nhã, thuần-hậu. Đối với chúng bạn tới trong thanh thân-ái. Ông lại là người có học-vấn yêm-bác, tư tưởng cao-thượng. Nguyên 5 năm về trước, ông đã tới-ngiệp trường Bảo-hộ rồi đã sung giáo-chức ít lâu, rồi ông lại xin cho đề theo học ban Pháp-chính trường Cao-đẳng. Đang 3 năm ông thi đỗ tới-ngiệp thì mông bỏ đi tham-tá tòa Sứ Phú-thọ.

Nguyên-quán vốn dòng thi lễ trâm-anh, tuyc đã theo dấu được đứng tiền-nhân mà ngày nay không đến nỗi phải tổi-tạ với các ngài ở nơi chín suối vậy. Ông là cháu đích-tôn quan cố Đốc học Nam-định Nguyễn đại-năng và là lệnh-lang cụ Tú Nguyễn cố trợ-tá phủ Kiến-xương (Thái-bình).

Than ôi ! Ngôi 3) tuổi đầu, tiền trình còn tối đẹp, sự-nghiệp còn vẻ-vang, mà Tạo-hóa kia nỡ ác-nghiệt cớ-cấu xa, nên một cánh bi-đát ai-thương !

Xin có vài lời trân-trọng viếng ông và phân ưu cùng lệnh-đệ tức là ông Nguyễn Quỳnh, Phán - sự tòa Bưu-chính Hanoi và qui-quyến. Ô hô ! Thương thay !

Vạn-Khoanh lai cảo

Việc tranh đất. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã đặt một hội-đồng có quan Công-sứ Le Gallen đại-diện Bắc-giang làm chánh hội-đồng, MM. Gombaud Saintonge quan phó Công-sứ Bắc-ninh, Roque quan phó Công-sứ Hà đông, Aoline quan Lục-tộ, hai quan Tổng-đốc Hoàng-trọng-Phu và Ng-Bách, M. Cát-văn-Thu trí-huyện Gia-lâm, Trần-Xuân trí-huyện Hoàn-long để xử về việc tranh đất của hai làng Danh-lâm (Bắc-ninh) và Nhật-tân (Hà-đông).

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm ơn các cụ, các ông, các bà cùng các thân bằng cố hữu đã tỏ tình luyến ái gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng viếng, và đi đưa đám tháng-phụ, tổ-phụ chúng tôi là :

M. NGUYỄN-VĂN-THI

tạ-thế tại Hanoi, 5 Cité Immobilière ngày 10 Juin, tức là ngày 26 tháng tư ta này.

Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ-suất, xin các ngài thứ lỗi cho.

Cô-sải tử : Ng-văn-Long và vợ con
Ng-văn-Bảy và vợ con
Đồng gia-quyến đồng đẳng bái tạ

Ngạch khán hộ. — Cô Ng-thị-Phẩm khán hộ tập sự ở Hanoi nay đổi đi Phú-thọ.

Nhà con. — Mme Ng-thị-Ranh ở hàng Gai số 68 trình rằng đứa con trai lên 9 tuổi tên là Xoan lạc đi đâu mất từ 2 giờ chiều hôm mồng 9.

Cải chính «Tục tái-sinh-duyên». — Trong mục tiểu-thuyết « *Tục tái-sinh-duyên* » số mấy kỳ đã trăng chữ số như số 45, số 45 và số 47 đều đặt hai lần cả, vậy xin cải chính lại cho đúng.

Cần người làm việc

Sở Chiếu-bóng phủ Toàn-quyền, đường Quan-thánh, cần một người chạy giấy từ 18 đến 20 tuổi, biết nói tiếng Pháp.

Mới đầu, lương được 10 đồng một tháng.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Lễ phát phần thưởng. — Ngày chủ-nhật 10 Juin ở nhà hát Tây đã thiết lễ phát phần thưởng cho năm nữ học-sinh các trường rất trọng thể. Ta nghe danh sách các nhà đã hảo tâm cho học-trò sách vở và miễn đồ văn-phòng khác nữa, trong ngày phát phần thưởng năm nay có lẽ bội phần hơn năm ngoái nhiều.

Đúng 7 giờ rưỡi sáng bắt đầu phát cho học-sinh các trường Tây trước. Các quan thì có quan Đốc-lý Krantheimer, quan phó Đốc-lý Paquin, quan Đốc-sở Forest, quan tổng-trưởng binh-vụ Machet và các thân hào Tây Nam đến đây để lễ đông đủ cả. Theo lệ thường, một ông giáo Tây trường Henri-Rivière đứng nói mấy lời cảm ơn, rồi đến quan Đốc-lý cực một bài diễn văn khuyến rằn học-trò. Khi quan Đốc-lý đọc rất câu thì cử tọa vỗ tay hồi lâu, kẻ đến phường nhạc bình trỗi khúc. Đoạn bắt đầu phát thưởng cho con gái trước rồi mới đến trai, cho tới gần mười rưỡi mới xong.

Bên buổi chiều cũng có quan Đốc-lý quan phó Đốc-lý và mấy vị nữa đến dự lễ nhưng có bề kém vui hơn buổi sáng. Còn chỉ mọ anh em các học sinh thấy đến đông lắm. Cả tọa đã an vị đâu vào đấy cả rồi thì quan Đốc-lý Krantheimer đứng dọc mấy câu khai lễ, đoạn cũng bắt đầu phát cho học-trò con gái trước, rồi mới đến con trai. Đúng sáu giờ mới tan.

RẺ MÀ ÍT CÓ

Tự ý muốn cho thuê hoặc bán giêu già : Nguyên một hiệu Thợ-cạo và Buồng-tắm đủ các đồ dùng còn tốt, cải theo kiểu mới rất thanh.

Nếu ông bà nào hợp-dụng sẽ lại hỏi ngay hiệu THUẬN-THÀNH, số 73, phố Tonkinoise, Haiphong, chắc được giá rẻ, vì bản-hiệu chủ-nhân bán lắm việc riêng, nên cũng sẵn lòng hoan-nghênh mà chăm-chước.

3598

HÀ-ĐÔNG

Cuộc phát thưởng. — Ngày chủ nhật mới rồi, tại tỉnh lỵ Hà-đông đã làm lễ phát thưởng cho học-sinh năm-nữ. Một cái cảm cho mà nghiễm nhiên thành ra một nơi rực-rỡ ngày-ngà, phất-phơ có xí, kẻ qua người lại náo nhiệt lạ thường.

Cuộc phát thưởng năm nay có về long-trọng hơn mọi năm nhiều; quan Giám-đốc Sơ-đẳng Học-chính và quan Đốc-học Rivière cũng có về dự lễ.

Ông Ng-đình-Thống là Đốc học trường Pháp-Việt Hà-đông có đọc một bài diễn-thuyết ngắn, nhời lẽ ý đủ, cảm ơn các quan, cảm ơn công khai-hóa của nhà-nước, và khuyến-nhủ mấy điều cho học-sinh. Quan Sứ ông khẩn nói một bài lâu, và khuyến ủi thanh-niên nên bỏ cái hy-vọng con đường quan lại là con đường hiện đã khó khăn, mà chuyên tâm về thực nghiệp là việc khẩn-thiết cho nước ta, rồi lại khuyên các nhà giàu sự nên biết cái chức-trách lớn-lao của mình mà hy-sinh cho nghĩa-vụ.

Có phường nhạc riêng của quan Thiếu Hà-đông giúp cho hội phát thưởng được thêm vui vẻ.

Mục-Đình lai-cảo

Lời cảm ơn. — Luôn ba năm nay cuộc phát thưởng cho học-sinh trường Pháp-Việt Hà-đông năm nào cũng được long-trọng rực rỡ là thường. Khiến cho học sinh nức lòng học tập, sự tấn tới trông thấy. Cái kết quả tốt đẹp được như vậy là nhờ ở lắm lòng quí hóa của các nhà hằng thêm hằng sẵn cấn cả đến kỳ phát thưởng, gửi tiền gửi sách cho rất nhiều. Năm nay cộng số tiền sách phần thưởng được tới gần 500. Vậy trường học Hà-đông xin có lời cảm-tạ tất cả các quan công các nhà đã có hảo tâm giúp cho việc phát phần thưởng này được thêm long trọng như vậy.

Trường Vinh-ninh phát phần thưởng. — Hôm thứ bảy 9 Juin, sau buổi học chiều, trường chúng tôi có làm lễ phát phần thưởng cho học-trò. Tuy sách vở của quan Đốc-chánh gửi cho các nhà trường không được bao nhiêu, nhưng quan công-sứ Hà-đông cùng quan huyện Thanh-trì và các ông thân-hào ở hai làng Vinh-ninh và Quỳnh-đô cũng cho sách vở và tiền nong để sắm thêm phần thưởng cho học trò, thành ra phần-thưởng trường chúng tôi năm nay có lẽ to gấp hai năm ngoái.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

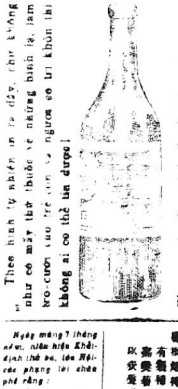

Vậy chúng tôi xin có mấy lời đa mệnh, lúa mà không mấy khỏ là không

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy kỹ-mã thượng hạng
Mặt vỏ kim có chất đồ-quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5$00
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
30, Phố Paul Bert. — HANOI

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS
Có tỏ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Thèo hình tự nhiên in ra đây, chúr không như có máy lời thuốc về những bịnh ta làm bro-cười cho trẻ con, người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng mười, năm hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chỉ rằng:

Chiếu nay đòi được phòng sâm STANDARD tại ấng, có chỉ nên một thứ rượu bổ để tăng ngự đang qua rất hay, đáng nên giữ thường, trước lọc phải thì giữ cho qui được phòng chỉ-ông để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

欽此

Rượu này đã kế-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; tới sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin nhắc người mua báo khi có việc gì viết thư đến bản-quán, thì nhớ biên rõ tên họ tỉnh quán cùng số nhà phố xá vào thư cho rõ ràng, để khi cần đến thì tiện việc tìm kiếm. Phàm các người thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc tên quê, không xem được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết gửi báo cho ai.

Savon Cadum

Để rửa mặt và tắm.

Savon thuốc này làm nước nhiều mười, hoặc dùng mà không được trong sạch cũng nhiều mặt độc khác làm cho nước da mất sự mình của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lưỡi mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm chốc lưỡi nóng thì savon đó làm nhiều mồi; chắc nó phải làm đầy nước da.

Savon Cadum bào chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mình, mà lại làm cho tỏ chơn lông được khoẻ khoắn.

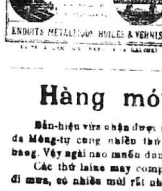
Trong mình ta có máy tỉ thể chơn lông, nếu những tỉ ấy bị buộn-bám bịch lại thì nó mọc ra u, nần cùng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đi nhơ-nhớp mà làm cho cái da cứ là được khoẻ khoắn và mình luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm ích kém gì người ta dùng nó không bổ chắc nào, mà lại lấu bằng hai các savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Các ông chủ nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!

Các ông nên xem cả các trang sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở *la Société Française des Couleurs et Peintures Metalliques STANDARD*, Jullien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi

2865

Hàng mới — Giá cực rẻ!

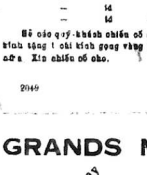
Bản-hiệu vừa chận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đa Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thứ tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6 Rue des Cantonnais, Hanoi

2015

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý khách, những đồng hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bọc cao 5 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin miễn cái kính giong vàng cả hộp xin xem như sau này:

		giá trước	nay
Đồng hồ đeo tay chèn tối thấy giờ		$ 4 50	$ 4 50
— id	cổ kim ty	— 6 00	— 5 00
— id	kim thép và kim vàng	— 6 50	— 5 50
— id	vuông thợc xinh	— 6 50	— 6 50

Để các quý-khách chiếu cố cho ít cũi mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính giong vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium rất có tiếng nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

2049

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

HANOI

Hiệu bán ngày nay — Hiệu bán ngày nay

Quạt máy MARELLI

QUẠT TREO TRẦN KIỂU « INDO-JUNIER »

Kiểu quạt chế riêng để bày buồng giấy, phòng khách, buồng nhỏ, vân vân, bốn cánh bằng gỗ sơn bóng, cánh rộng một thước, cối quạt tráng men đen, chục dài một thước có đường giây ở trong để tiện mắc đèn, cả mắc và có cả máy hãm ba nấc.

GIÁ: 100$00

Máy quạt này sẽ bán THEO CÁCH CHO THUÊ giá mỗi tháng 100 f. 00, góp hết 7 tháng thì quạt sẽ về phần người thuê.

Lời dặn. — Chỗ bày hàng các thứ đồ điện, có thay đổi đi nhiều, máy quạt, máy đèn, máy chuông, máy nói, có chữa xấu cả các thứ ấy. Bản-hiệu nhận giá chiếu như đơn khai, hay làm tính giá phâm-chước.

Vậy chúng tôi xin có mấy lời đa tạ các quan và các ông đã có nhẵng tâm với học giới chúng tôi và nước ta rằng sang năm chúng tôi lại được trông thấy cái quang-cảnh rực-rỡ hơn năm nay.

Chuông-giác, Vũ-ý Giang lại cẩn.

VĨNH-YÊN

Câu chuyện đáng ngờ. — Mới đây trong tỉnh ta về huyện-hạ kia, có đám tranh nhau làm phó tổng sự cạnh-tranh thực làm trò đáng nên kỷ đi, hiện nay thì sự thắng như lá phần rồi. Tuy vậy, có một điều khiến cho mọi người ngờ vực không hiểu ra sao, là trong đám người dự bầu nhiều người không hợp lệ, thế mà cũng được thì có là không? Người ta ngờ là ở trong hoặc có sự tối tăm gì đó!!

Mô lai cảo.

PHÚ-THỌ

Ngạch thừa phái. — M. Nguyễn-văn-Lập, thừa-phái hạng năm tại huyện Hạc-trì đổi đi huyện Thanh-ba và kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp thay M. Lê-văn-Thân.

M. Lê-v-Thân, thừ-phái hạng năm tại huyện Thanh-ba đổi đi Hạc-trì và kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp thay M. Nguyễn-văn-Lập.

M. Ng-duy-Liêm, thừa-phái hạng tư tại châu Yên-lập đổi đi phủ Lâm-thao thay M. Vũ-duy-Hướng thừa phái hạng năm đổi đi Yên-lập.

BẮC-GIANG

Phát phần thưởng. — Chiều hôm qua là 9 Juin hồi 5 giờ rưỡi, trường con giai, trường con gái và trường con Tây công họp tại trường Pháp-Việt để phát phần thưởng cho học trò. Từ nhà trường ra đến gần khe-bạc, cảm cờ trang hoàng coi rất long-trọng. Đến dự nội có quan chánh Công-sứ bản tỉnh làm chủ-tọa, các quan Tây Nam, các viên chức tổng sự các sở, các thân-hào hàng tỉnh đông đúc và vui vẻ lắm. — Trước khi phát phần thưởng quan đốc-học Bắc ninh Bắc giang, Le Moine de Margon đọc bài diễn-văn đại khái ý nói cảm ơn quan Công-sứ, cảm các quan các ngài đã sẵn lòng tới cho thêm tiền để sở phần thưởng học trò năm nay được nhiều gấp hai khi trước. Và chú ý đặc học trò hai chữ: *biết ơn*. Phải biết ơn cha mẹ, biết ơn thầy dạy, biết ơn nước Nam, biết ơn nước Pháp.... Rồi ông Đam là chường giáo trường Pháp-Việt, Phủ-lạng-thương đọc ra quốc-âm nghe rất êm đềm. Cứ tọa đều vỗ tay hồi lâu.

Đoạn một cậu học trò lớp nhất, thay mặt cả bọn học đọc một bài bằng Pháp-văn tỏ lòng cảm ơn quan Công-sứ, cùng các quan các ngài đã chiếu-cố cho thêm phần thưởng và hứa xin chăm chỉ học hành để sau này trở nên những người dân Nam hoàn-toàn, những người giúp việc quí quốc có tư-cách, có giá-trị. Đọc dứt lời, cứ tọa đều vỗ tay khen.

Xong rồi tới trường con Tây phát phần thưởng trước, rồi đến trường con gái và trường con giai. Mãi đến gần bảy giờ tối mới tan, ai nấy ra đàng vui vẻ lắm.

NAM-ĐỊNH

Phát phần thưởng. — Năm giờ chiều hôm 9 Juin, tại trường Pháp-Việt có phát phần thưởng cho các cô các cậu học-sinh.

Có quan Công-sứ bản tỉnh Graffeuil đại-nhân làm chủ tọa.

Sáu giờ 1/2 xong, có cận nào được thưởng, xem ra học-trò vui mừng.

Rước Sãng-tì. — Năm nay dân bên giáo rước Sãng-tì trọng thể hơn năm ngoái nhiều.

Ở nhà thờ chăng hoa treo cờ coi rất đẹp, còn các phố rước đi qua như phố Nhà thờ, phố hàng Xã, phố Khách dưới và phố cửa Đông có cất nhiều trạm, kéo cờ, kết hoa, trông rực rỡ lạ thường.

Lâm nhà bày bát vọng thật đẹp và công phu lắm.

Năm giờ rưỡi hôm 10 Juin bắt đầu rước tự nhà thờ ra, đám rước dài kể hàng nghìn thước, đi qua mấy phố nói ở trên rồi về nhà thờ đã 6 giờ rưỡi tối.

Dân bản giáo và dân bên lương đi xem kể có mấy nghìn; các quí quan và quí bà đầm cũng đi đông lắm.

Tối đến ở nhà thờ có thắp nhiều đèn điện, đứng xa nom lại lóng lánh như sao.

HƯNG-YÊN

Nắng lắm lại mưa nhiều. — Sáng hôm 16, con dông tự nhiên nổi lên rồi mưa như trút nước xuống, mưa ròng rã bảy đêm ngày không lúc nào là ngớt hột, đường sá trong thành-phố nhất là phố Nguyệt-hồ ngập đến 80 phân tây, nước đến nay cũng chưa rút hết, ở vùng nhà quê thì nước ngập mông mênh, lúa mè không mấy chỗ là không ngập. Đường thuộc-địa thì ngập từ Lạc-điền đến Bần-yên-nhân, có chỗ ngập đến 50 phân nước, xe cộ không đi lại được.

Hiện bây giờ nước đương rút ra, nhưng cũng còn đến vài bốn hôm nữa mới đi lại được như cũ.

Bão nước. — Trận mưa to rồng rã 5 đêm ngày vừa rồi (được vài hôm, nước chưa rút ra hết), đến đêm hôm 7 rạng 8 Juin trời lại nắng cho một trận nữa rồi đổ-dộ. Mưa như trút nước xuống. Về mặt Bần-yên-nhân gió lốc to lắm. Nhà cửa ở chốn thôn-quê đổ nhiều, có 5 người bị hại. Giây điện-tin đi các nơi đều đứt hết: thấy Nghe đâu ví trận gió to ấy có tốc cột giây thép ở gần đồn Bần bị cong.

Xuất nửa béo cả. — Sáng mồng 6 Juin, mấy người nhà phu đi gánh nước ở cái hồ đằng sau nhà Thương-chính với được một người dân bà không biết ngã xuống lúc nào, hiện lúc trong thấy thì đương gồng gánh ở cửa hồ. Mang lên bờ thì người ấy vẫn còn thở, đưa vào nhà thương chữa chừng không cứu được.

Trước khi đem chôn thì nhà thương đã cho chụp ảnh người đàn bà ấy để ai nhận người nhà thì đến mà xem hình ảnh.

BẮN-YÊN-NHÂN

Lưỡng gió dữ dội. — Hôm thứ năm mới đây, hồi hơn 8 giờ tối, có một luồng gió lớp trên không xuống qua làng Yên-nhân và phố Bần, làm đổ mất gần ba trăm nóc nhà, chết mất năm người, bị đi thợ rất nhiều. Cứ như lời người ta nói thời hồi tầm giờ mười lăm tự nhiên ngẩng thấy trên không có tiếng ù-ù như máy chục chiếc máy bay sắp tới, trong giây phút một luồng gió rất dữ dội cuốn qua một nửa làng Yên-nhân và nhà dãy phố Bần, bao nhiêu nhà của bị đổ nát hết, tính đến hai trăm ba mươi hai nóc nhà đổ, còn hư hỏng sứt mái thời đến ngót một trăm. Cột giây thép hư hỏng cả, cây cối đổ gãy rất nhiều, một bà lão với hòn đứa trẻ con bị chết bẹp trong nhà đổ, hơn mười người bị thương nhẹ, cũng may lúc ngoài tiếng ù-ù bao nhiêu người nhớn chạy ra ngoài cả, chỉ còn một bà lão với mấy đứa trẻ con không chạy kịp nên mới bị hại. Còn thiệt hại người ta đồ chừng hơn ba nghìn.

Việc này năm trước nghe đã xảy ra một lần, nhưng ở miền gần bể, đây là đất trung-châu mà cũng có, thời cũng là một sự lạ. Việc thiệt hại này còn mong ở chánh-phủ trợ-cấp cho để tu bổ lại như cũ.

Lê-Chất lai cảo

NINH-BÌNH

Lễ phát phần thưởng. — Hồi 5 giờ hôm thứ bảy vừa rồi, để làm lễ phát phần thưởng cho năm nữ học-sinh tại hành cung, có quan phó Công sứ làm chủ-tọa, các quan Tây Nam, các viên chức các sở và các thân hào để chứng kiến đông vui lắm.

Khi khai lễ, thì bà Đốc-học trường nữ, Mme Tauflier đứng lên đọc ra các quan và các viên chức đến dự lễ đông như thế. Ông Đốc trường nam, M. Tân cũng nói mấy câu cảm tạ và khuyến lấn học-sinh trong khi về nghỉ hè.

Đoạn quan phó Công-sứ đứng lên đọc bài diễn văn bằng chữ Pháp, ông Trác, thông-ngôn đọc bản dịch ra quốc-âm.

Mỗi lần diễn xong thì đàn nghe tiếng vỗ tay hồi lâu. Sau rồi đọc danh sách các học-sinh và phát thưởng mãi qua 6 giờ mới giải-tán.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo hay rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ lỡ ông cô tiền gửi theo thư đến quá không trả lời. Mua báo thì tính từ đầu hoặc tháng một tháng tây trở đi cho suốt

山 KHƯƠNG-SƠN 美

Chủ nhân: PHẠM-ĐÌNH-DIỄM
Hanoi, n° 29. Rue de la Soie, Tonkin

Bán-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rông khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... Bán buôn và bán lẻ.

Các quí-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tức-tì. Có gửi hàng theo lối (tinh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

2046

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội tinh
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tenon Pere Rebut Casablanca Paris-Saint-Louis

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bịnh của bịnh giang mai

Giờ khám bệnh: Sáng 7 giờ đến 9 giờ
Chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giờ 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG: Giờ 1 lần
Phòng thăm bệnh tại đường GIA-LONG, 12, gần nhà số 236

2018

祥和裕
YU-WO-TSEONG

Grand magasin de soieries Chinoises et Annamites
VENTE EN GROS
48, *Rue des Cantonnais*, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 256

Bản-hiệu bán các thứ hàng Tàu và hàng Ta: hàng tơ lụa, hàng bền là mà hàng gấm kiểu mẫu đi mới nay.

Hàng Tàu và xưởng bên Trung-hoa làm ra, cho nên qui khách mua được giá rẻ hơn các hiệu khác một có. Nước ta vẫn phải hàng lại của bản-hiệu, nếu mua khách mua của bản-hiệu, thật là tiện, tự gấu, khỏi lo ngại. Vậy xin các quí-khách chiếu-cố mới luôn hàng tốt, giá rẻ.

MUỐN BUÔN: Các thứ hàng thợt tốt thật trẻng ở ta xin gửi mẫu lại, bản-hiệu sẽ gửi giá rẻ cho.

Nay cẩn-bạch
2016 YU-WO-TSEONG

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có hàng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi sử mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed. Montès có đông-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xin cành không được cắn thận, gây nên lắm sự rắc rối lắm trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cần chỉ hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc fy đến khi sửa lại đương điện, ngộ ai vô ý dụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rắc-rối.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện hiết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho tỉ giây điện cho đến cành cây phải cách ti ra là một thước.

Các ngài muốn điện muốn nhờ Công-ty làm giùm việc fy cũng được

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi
7, Boulevard Bobillot, 7.
Telephone N° 73

興同榮

Kính trình để các quí-khách biết cho rằng: bản-hiệu chúng tôi vốn chuyên cần về nghề kim-hoàn xưa, đã người hai mươi năm nay, nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-cách cho kiểu vòng, chắn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế các quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến quí khách mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong nay mới có sang các thứ mặt kim-cương, chân châu, ngọc-thạch, ngọc tỷu, kim an, hà-phách san-hô, mã-não, và mặt ngũ sắc vân vân, đủ cả các thứ, và mới có sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới cả ra, trông rất là ngoạn mục

Xin mời các quí-khách qua bộ lại xem, đã qua bay không bản hiệu tác nhe cũng có người đi thừa tiếp các quí-khách, rất là trọng-thể.

LƯƠNG-TRONG-HING
Bijoutier
57, Rue de la Soie. 57,
(Tonkin) HANOI
2024

PILULES PINK POUR LES PERSONNES PALES
Dr A. WILLIAMS

Một bức chứng thư

Trong buổi chiến-tranh mới rồi, các ông lang lại càng chuộng thuốc Pilules Pink lắm.

Trong mấy năm xảy ra cái nạn chiến-tranh mới rồi, nhiều người sức vóc rất khỏe, gân cốt rất tốt, nhưng vì mệt nhọc, lo nghĩ luôn luôn, mà cũng thành ra suy-nhược. Các bệnh suy huyết, yếu gân sinh ra nhiều. Muốn trị các bệnh ấy một cách công hiệu, và bổ dưỡng cho những người bị trong thương chóng hồi sức lại, tất các ông lang phải cần dùng một thứ thuốc bổ, mà thiên-hạ công-nhận là hay đã lâu năm.

Vì vậy các ông thầy thuốc nhà-binh đều dùng thuốc Pilules Pink. Thuốc ấy ai thí-nghiệm thì cũng biết rằng là một thứ thuốc bổ máu, bổ gân rất thần diệu.

Trong các ông lang binh dùng thuốc Pilules Pink có bác-sĩ Raynaud, chánh các nhà thương của binh gia hiện nay làm thuốc ở Coudray, (Loiret) có nói về thuốc Pilules Pink như sau này:

« Thuốc Pilules Pink nổi tiếng trong thế-giới thực là đáng lắm.

Các bệnh huyết-suy, các bệnh cần phải trị bằng chất sắt, cùng là các chứng ở dấy mà ra, dùng thuốc ấy bao giờ cũng hiệu-nghiệm, vì thế cho nên thuốc ấy nổi tiếng. Thuốc ấy so với các thuốc đông-loại, tốt hơn nhiều lắm, nhất là những khi nguy cấp lại càng nên dùng thuốc ấy, thì không mấy khi là không khỏi bệnh. Thuốc ấy thực có giá-trị trong buổi ngày nay vậy. »

Mấy lời ấy đủ chứng cái giá-trị thuốc Pilules Pink. Thực thế, những bệnh huyết suy, gân yếu, thần thể lúc nhược, dùng thuốc Pilules Pink bao giờ cũng hiệu-nghiệm. Những lúc trẻ mới lớn lên, và những lúc bắt đầu già yếu, mà sinh ra tai nọ chứng kia dùng thuốc ấy cũng tốt lắm.

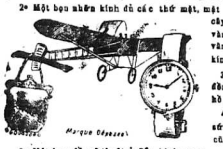
Thuốc Pilules Pink hàng bào chế nào cũng có bán cả.

PILULES PINK POUR LES PERSONNES PALES

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門街蓆行內河京寶

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vông, điếu hốt thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mặt, mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mài là cây, vân vân. Lại có sẵn nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quý khán đến họ mà đeo những nhẫn kính này thì hợp pháp vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc chung, đồng hồ báo thức, đồng hồ châm-cứu, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, hồ sứ đủ thứ; tiền hay là bảy sảnh cũng được và tốt bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm sẽ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ sứ trang, chậu bán, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí khách cũng đã tường cả rồi.

Cáo-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ số nhà 28. Hanoi.
1933

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất qui để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức **cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

CÔ THẤY CON DAO NÀY

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie Lyon
2046

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc hiệu-nghiệm có pha chế nhiều môn
Mỗi hoàn 0,50 c^g (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Poissy-Paris — Ở PHÁP QUỐC LẠI
Cũng có bán tại: Hiệu E. CHASSAGNE, Pharmacien de 1re classe à Hanoi và các hiệu bào chế khác.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM »
Hà-nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

THUỐC ORAGÉES RABUTEAU
(hiệu đau mai)

Đã năm mươi năm nay nhiều người sùng đã biết nước có chỉ-số là một thứ bổ lắm cho họ nên họ hết chước mà sung những danh sản cho đồ rồi bỏ ngâm vào bình cũng nước. Như thế thì nước ấy không bổ lắm gì cả, vì nếu người ta muốn cho nước với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì cần phải chế tạo ra cũng gồm như nguyên chất của thứ ấy một được. Chính một ông đại danh y là quan Bác-sỹ Rabuteau ở Paris, ngài đã tìm ra cái lối lợi của sắt mà chế ra vị thuốc đã ngâm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu mai) thực là công hiệu lắm.

Chỉ dùng vài lọ, để đi thấm thía sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống để tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.
2046

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố HÀNG TRỐNG HANOI

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Chỉ thường ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

RƯỢU BIA HOMMEL

ĐẠI-BIỂU:
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hook-Guine-Song

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.
1955

Các bệnh bỏng, thối, chốt rút, đau da dầy, vân vân.... dùng thuốc:

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán: 0$85

Ở Bắc-kỳ có gửi bán lẻ

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiện Gò đa và bờ Hoàn kiếm trông sang

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Nay kính cáo.

88 162

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo *sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân* là một nhà nữ-sĩ thời xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch (*thành văn xuôi*) để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Hôm ấy vua tôi trò-chuyện suốt đêm không ngủ. Sáng hôm sau, *Hoàng-phủ thiếu hoa* lại cố sức tâu xin thượng-hoàng về triều, nhưng thượng-hoàng vẫn nhất-định từ-chối.

Khi thụ-trai xong, bỗng thấy sư cụ *Hợp-tôn* đưa *Mạnh-gia-linh* tướng công đang bọn đến đây, đó là những việc bất-ngờ nên không ai biết trước cả. Cái ải-vận nước-nhà đã qua khỏi, thượng-hoàng nên mau mau về triều. *Mạnh-gia-linh* tướng-công đến đây, cũng có quân-sĩ đi theo, vậy sáng mai được giờ tốt lành, xin long-giá trở về kinh-địa.

Thượng-hoàng thở dài mà phán rằng:

— Về mà làm gì! Bây giờ ta về trong triều, rất lấy làm hổ-thẹn, vua chẳng ra vua, phật chẳng ra phật. Luống để một trò cười cho đời sau. *Hoàng-phủ* quốc-cữu ơi! *Mạnh* tiên-sinh ơi! Hai người cứ về tâu với thái-hậu, để một mình ta ta-hành ở đây, để ta thì ta cho trọn.

Thượng hoàng nói xong, mặt rồng có vẻ thảm-đạm. *Hoàng-phủ thiên-hoa* cùng *Mạnh-gia-linh* đồng-thanh mà tâu rằng:

— Muôn tâu thượng-hoàng! Các đế-vương từ xưa đến nay, có ai lại bỏ nước đi ta-hành bao giờ! Ngày nay thượng-hoàng giáng dụ như thế thì thiên-hạ tiếu-lâu đâu tới nào không sinh tới chỉ-nghị. Nhưng việc ấy còn là việc nhỏ, đến như việc « Tam-cương bất chính » thì kẻ hạ-thần rất lấy làm một việc đáng lo! Thượng-hoàng quyết chí ta hành, dễu lập-đàn thành phật mặc lòng, chỉ e sử-bút sau này chép việc *Nguyên-triều*, giết sao cho khỏi dị xú.

Hai vị Đại-thần tâu xong, cùng nức nở khóc hoài. Thượng-hoàng nín lặng không nói câu gì, nhưng hai hàng nước mắt cũng dòng dòng chảy xuống.

Sư-cụ *Hợp-tôn* lại đứng dậy chắp tay mà tâu rằng:

— Muôn tâu thượng-hoàng! Bần-tăng xin biến một lời. Việc truyền ngôi dẫu là một việc rất quí, nhưng thiên-đế hãy còn nhỏ tuổi thì tất duyệt-lịch chưa đủ, khó lòng tránh khỏi được sự sai lầm. Về việc xuất-du cũng là việc bất đắc dĩ. Nếu bỗng giờ thượng-hoàng quyết-đoán mà giáng chỉ truyền-dụ thì *Phi-giao* hoàng-hậu khi nào lại dám lộng quyền. Thượng-hoàng đã quá ư nhân-từ, không muốn nhìn thấy cái cảnh cốt-nhục tương tàn, nên mới đoạn-tuyệt tình-duyên mà tìm nơi thanh-tĩnh. Thượng-hoàng ơi! Thượng-hoàng làm chủ-tể trong thiên-hạ, mà có lòng nhân từ thì muôn dân sẽ được gội đức nhuần ơn, nhưng thượng-hoàng nỡ lòng nào để cho trong nước gây ra bao nhiêu nỗi biến-loạn. May mà có nhà *Hoàng-phủ* tận trung báo quốc, nếu không thì giang-sơn *Nguyên-triều* còn ra thế nào. Về các vua đời xưa, cũng có nhiều ông bỏ nước đi tu, nào để mấy ai được trông thấy sư bỏ-ích. Lão-tăng này chẳng qua cũng chỉ vì thân-thế trắc trở mà tìm cách cầu-hoạt, chứ lòng nào để dám mong đến sự thành phật thành tiên. Lão-tăng tu-luyện hơn 30 năm nay, những việc thương-lợi cũng hơi biết đôi chút, khi thượng-hoàng mới đến, lão-tăng đã tàu hết mọi lẽ. Sau một lần *Mạnh-gia-linh* tướng-công có bẹo cách 3 năm nữa sẽ đến đây, bởi vậy *Mạnh-gia-linh* tướng công đúng hẹn tìm đến, lại vừa gặp cả *Hoàng-phủ Tương-vương*. Ngày nay ách-vận đã qua, xin thượng-hoàng nên mau mau về triều, phúc nước lộc trời trong 20 năm nữa, lão tăng sẽ được hội-ngộ.

Nói xong, lại lạy rập đầu mà tâu rằng:

— Muôn tâu thượng-hoàng! Lão-tăng đã chọn được ngày mai là ngày đại-cát, xin thượng-hoàng kíp nên phân-giá.

Thượng-hoàng thở dài mà than rằng:

— Sư-phụ đã dạy như vậy, xin vâng lời, nhưng trong 10 năm nay tôi chịu cái ơn sư phụ khoan-đãi, không biết lấy chi mà báo đáp lại. Vậy ở nay bao nhiêu thuế-má ở *Ngũ đài-sơn* này, xin miễn hết cả, khiến các tăng nhân sau này đời đời vẫn nhớ cái ân-trạch của sư-phụ để lại cho.

Sư cụ *Hợp tôn* chắp tay mà cảm-tạ thượng-hoàng. Hơn 500 tăng-nhân ở chùa lấy nghe lời chỉ-phán, đều lấy làm hoan-hỉ.

Hoàng-phủ thiếu hoa và *Mạnh gia-linh* thấy thượng-hoàng chịu nhận lời về triều, mừng-rỡ không biết dường nào, mới cùng nhau sửa soạn để ngày hôm sau đi hộ giá.

Hoàng-phủ thiên-hoa lại sai người mua các đồ lễ-vật để cùng *Mạnh-gia-linh* ra lễ mộ *Quyên-xương*. Khi ra tới nơi, hai người sụp lạy, khóc-lóc một cách rất thảm-thiết.

Hoàng-phủ thiếu hoa lại sai *Trương-thành* tức-khắc tiến Kinh để báo trước cho thái-hậu biết. *Mạnh-gia-linh* cũng sai mấy viên gia-tướng phi-báo cùng các quan văn võ ở lại, hẹn đến đầu canh 5 hôm sau phải đến nghênh-tiếp thánh-giá nếu ai không đến, sẽ có trọng tội.

Mấy viên gia-tướng vâng mệnh lên ngựa đi ngay. Trong chùa bấy giờ cũng huyên náo lạ thường, đang sửa soạn các đồ tràng-phan bảo-cái. Các tăng-nhân đều thay áo cà-sa mới, rung chuông đánh trống để lên lạy mừng thượng hoàng.

Hoàng-phủ thiên-hoa và *Mạnh-gia-linh* đến quì xuống đất, hai tay dâng bộ áo long-bào, Ngũ-lang thì đến cạnh thượng-hoàng cởi bộ áo tăng-nhân ra, để lại mặc đồ ngự-phục như trước.

Thượng-hoàng tay cầm cái tăng-mạo (nghĩa là cái mũ của ông sư) thở dài mà phán rằng:

— Tăng-mạo ơi! tăng-mạo ơi! ta chán chốn bụi trần mà muốn đến đây để làm bạn với nhà-ngươi, không ngờ cái phúc thanh-nhàn, nay đã thành ra vô-vọng. Vậy thì ta hãy tạm cùng nhà-ngươi từ giã, nhưng sau này nhà-ngươi tất phải tuần-tàng (1) theo ta.

(*Còn nữa*).

(1) *Tuần tàng* nghĩa là đem chôn theo trong khi vua băng hà.

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn
Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Hường Châu Đặng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1867 SỐ 88 : 5$02 NGÀY THỨ BA 12 JUIN 1923

Trung Bắc Tân Văn